

Arkivsaknr:	2021/155
Arkivkode:	
Saksbehandler:	Geir Mikkelsen

Saksgang

Formannskapet
Kommunestyret

Møtedato

23.02.2021
09.03.2021

Igangsetting av arbeid og vurdering om det skal fremmes krav om revisjon av konsesjonsvilkårene - Forsåga og Sundsfjordelva

Kommunedirektørens forslag til vedtak:

1. Gildeskål kommune igangsetter arbeidet med å vurdere om å sende inn krav vilkårsrevisjon for Forsåga og Sundsfjordelva.
2. Ordfører får fullmakt å videreføre arbeidet på vegne av kommunestyret, og har med seg følgende politiske representanter i en arbeidsgruppe.
Ordfører, leder i planutvalget, og medlem fra opposisjonen
3. Kommunedirektør eller den han bemyndiger er arbeidsgruppens sekretær og koordinator for arbeidet.

Vedlegg

- 1 Faktaark, fra NVE rapport 2013/49
- 2 NVE Mal for revisjoner

Bakgrunn for saken:

I forbindelse med at energiloven ble endret i 1992, ble det åpnet for revisjoner av konsesjonene til kraftprodusentene hvert 30 år, det vil si fra 2022. Ordfører tilrår at

vi kommunen på vegne av allmenne interesser igangsetter en prosess for å vurdere konsesjonene i vassdraget i Gildeskål kommune, med begrunnelse at vassdraget har fått høy prioritet i Norges Vassdrag og energidepartement (NVE) i rapport 2013/49.

De aller fleste store vannkraftanlegg ble etablert og utbygget var å elektrifisere samfunnet. Det var mindre eller lite søkelys på de rent miljømessige konsekvensene av utbyggingene. Lovgrunnlaget for å fremme krav om revisjoner er vassdragsreguleringsloven § 8, hvor det kommer frem at konsesjoner kan tas til allmenn revisjon etter 30 år. Hensikten med denne lovbestemmelsen er at konsesjoner skal kunne moderniseres og harmoneres med tidens miljøkrav.

Formål med konsesjonsrevisjon:

Hovedformålet med en revisjon vil være å bedre miljøforholdene i regulerte vassdrag. Kjernen i en revisjon vil være å avveie dette formålet opp mot formålet med selve konsesjonen, som er kraftproduksjon. Revisjonsadgangen er ment å innebære en modernisering eller ajourføring av konsesjonsvilkårene, blant annet når det gjelder miljø. Revisjonen skal også gi anledning til å oppheve vilkår som har vist seg urimelige, unødvendige eller uhensiktsmessige.

Vurdering:

Utbyggingen av Sunnsfjord/Forsåga vassdraget har gjennom mange tiår bidratt positivt til Gildeskål kommune, og Beiarn kommune. Vannkraftproduksjonen har og utgjør i dag en betydelig inntekt for kommunen. Utbyggingen har selvsagt videre gjort inngrep i naturlandskapet i vassdraget og i tiliggende vannressurser.

Tekniske fakta:

Kraftverksproduksjon: Sjøfossen (21 GWh/år), Langvatn (30 GWh/år) , Forså (48 GWh/år) og Sundsfjord (562 GWh/år).

Reguleringer: Sokumvatn (3,15 m), Langvatnet (26,2 m), Øvre Nævervatn (24 m), Navnløsvatn-Lille Sokumvatn (7,57 m), Feldvatn (30 m), Arstaddalsdammen (33,9 m). Arstaddalsdammen, Øvre Nævervatn og Navnløsvatn-Lille Sokumvatn i Astaddalsvassdraget er overført til Sokumvatn i Sokumvassdraget og tas inn på tunnelen fra Langvatn til Sundsfjord kraftverk i Sundsfjordvassdraget. Feldvatn er overført til Langvatn.

Restriksjoner: Ingen.

Påvirket område: 25-50 km elv og 20-50 km² innsjø.

En vilkårsrevisjon er å invitere inn de allmenne interesser til å identifisere evt. tiltak som kan øke attraktiviteten til vassdraget for lokalbefolkningen og besøkende i kommunen. I vurderingen av et revisjonskrav må det også tas hensyn til de målsetninger man har med kraftproduksjonen både ut fra økonomiske og samfunnsmessige forhold.

Krav om revisjoner av konsesjonsvilkårene bør normalt sett fremmes og koordineres gjennom kommunene. Kravet skal være godt utredet og begrunnes – hvor det skal

påpekes hvilke skader og/eller ulemper som søkes å avbøtes. Det er formelt sett ingen formkrav til et krav, men kommunen søker veiledning fra LVK og de maler foreslått av Olje og Energidepartementet (OED) og Norges Vassdrag og energidepartement (NVE).

Saksgangen i en revisjonsprosess

- Allmenne interesser påpeker og begrunner behov for endringer og fremmer krav til NVE
- NVE ber konsesjonæren kommentere kravene og vurdere mulighetene for prosjekter
- NVE avgjør etter skjønnsmessig vurdering om revisjonssakens åpnes
- NVE avgjør hvilke utredninger som er nødvendig å utføre for å gjennomføre revisjonen
- Konsesjonær utarbeider revisjonsdokument
- NVE sender revisjonsdokumentet på høring
- NVE oversender høringsuttalelsene konsesjonær for uttalelse
- NVE skriver innstilling til OED
- Departementet, eventuelt regjeringen avgjør revisjonen

Gildeskål kommune – Forsåga og Sunnsfjordelva

I rapport 49/213 fra NVE fremkommer det at nevnte vassdrag i Gildeskål kommune har fått prioritet kategori 1.1. Det betyr høy prioritet som beskrevet nedenfor.

Kategori	Prioritet	Forklaring
1.1	Høy prioritet	Vassdrag med stort potensial for forbedring av viktige miljøverdier, og med antatt lite eller moderat krafttap i forhold til forventet miljøgevinst.

Det påpekes spesielt at det kan være miljøforbedringstiltak knyttet til landskapsbildet. Se for øvrig beskrivelser i vedlagt faktaark fra rapporten.

Vassdragene i rapporten er skjønnsmessig plassert i grupper ut fra verdi (V) og påvirkning (P) fra 1-5, der 5 angir størst kombinasjon av verdi- og påvirkning (VP) for de enkelte temaene; fisk og fiske, øvrig naturmangfold og landskap og friluftsliv.

Ettersom kommunens vassdrag har fått en score 4, (vassdrag som får score 4 eller 5 i minst en av kategoriene), gis vassdraget skjønnsmessig fra NVE sitt ståsted høy prioritet. Det betyr likevel ikke at man etter en vurdering lokalt kommer frem til at dette medfører krav om revisjon av konsesjonsvilkårene.

Kommunen holder det også åpent om at arbeidet kan se på andre forhold knyttet til konsesjonsvilkårene dersom det er hensiktsmessig.

Tentativ tidslinje prosess videre:

Tid	Prosess	Handlinger	Merknader
Februar 2021/mars 2021	Behandle og vedta å påbegynne arbeidet med et evt. krav om om revisjon i formannskap og kommunestyret	Formelt vedtak, nedsetting av politisk arbeidsgruppe, og administrativ forankring av arbeidet	Tverrpolitisk
Mars-september 2021	Kommunens arbeidsgruppe, i samråd med andre allmenne interesser vurderer behovet for en revisjon	Grunneierlag, elvegrunneierlag, innbyggere, nabokommuner, miljøverninteresser m.f.	Temamøter, workshops, befaringer, dokumentasjon av forholdene i vassdraget
Mars – september 2021	Dialogmøte(r) med konsesjonær i vassdraget	Arbeidsgruppen inviterer til dialog med konsesjonær i vassdraget, Salten Kraftsamband	Avklare forventninger og muligheter
Oktober 2021	Konklusjon	Avsluttende prosess hvor man bestemmer om det er grunnlag for en revisjon	Samordning av innspill og evt. utarbeidelse av et forslag til kravspesifikasjon
Oktober-desember 2021	Krav spesifikasjon legges frem til behandling og vedtak	Vedtak i formannskap og kommunestyre	Sendes til NVE etter formelt politisk vedtak om å gå videre

Tidslinjen etter kravet er sendt er ikke mulig å fastslå. Det skal ikke legges skjul på at det ofte er veldig lang saksbehandlingstid på denne typer søknader. Det er bare å erkjenne at det ofte er mange års behandlingstid. Det må forventes at det vil være minimum 4-6 års behandlingstid – i enkelte kompliserte tilfeller enda lengre.

Arbeidet i perioden frem til kravet vil ha fokus å se på og vurdere tradisjonelle miljøutfordringer, erosjon, sedimentering, tørrlegging, nedtapping, fisk, biologisk mangfold i elever og magasiner.

Deretter vurdere om disse opp mot de konsekvensene ved tiltak og de øvrige samfunnsfunksjonene kraftverkene utgjør for kommunen.

Ordfører har allerede invitert Beiarn kommune til å ta stilling om de ønsker å være sammen med kommunen i et evt. krav om revisjon.

Ressursbehov og utgifter

Kommunen vil ha utgifter og ressursbehov av både intern og ekstern karakter. Det interne arbeidet er i første omgang begrenset til å utarbeide kravspesifikasjonen.

Kommunedirektør vurderer utarbeidelsen av kravet om evt. revisjon vil kunne løses innenfor egen organisasjon. Det vil i kartleggingsarbeidet være behov for å søke noe bistand, fra LVK, og andre med spesiell kompetanse på denne typer miljøfaglige spørsmål.

Det er vanskelig å sette en eksakt utgift til dette, men kommunedirektøren foreslår at det avsettes en ramme i første omgang på 250.000 kroner til disposisjon for arbeidsgruppen, som innarbeides i tertialrapport 1 i 2021.

Etter man evt. har fått imøtekommet kravet om åpning av revisjonen av NVE, vil alle utgifter dekkes av konsesjonæren.

Konklusjon: